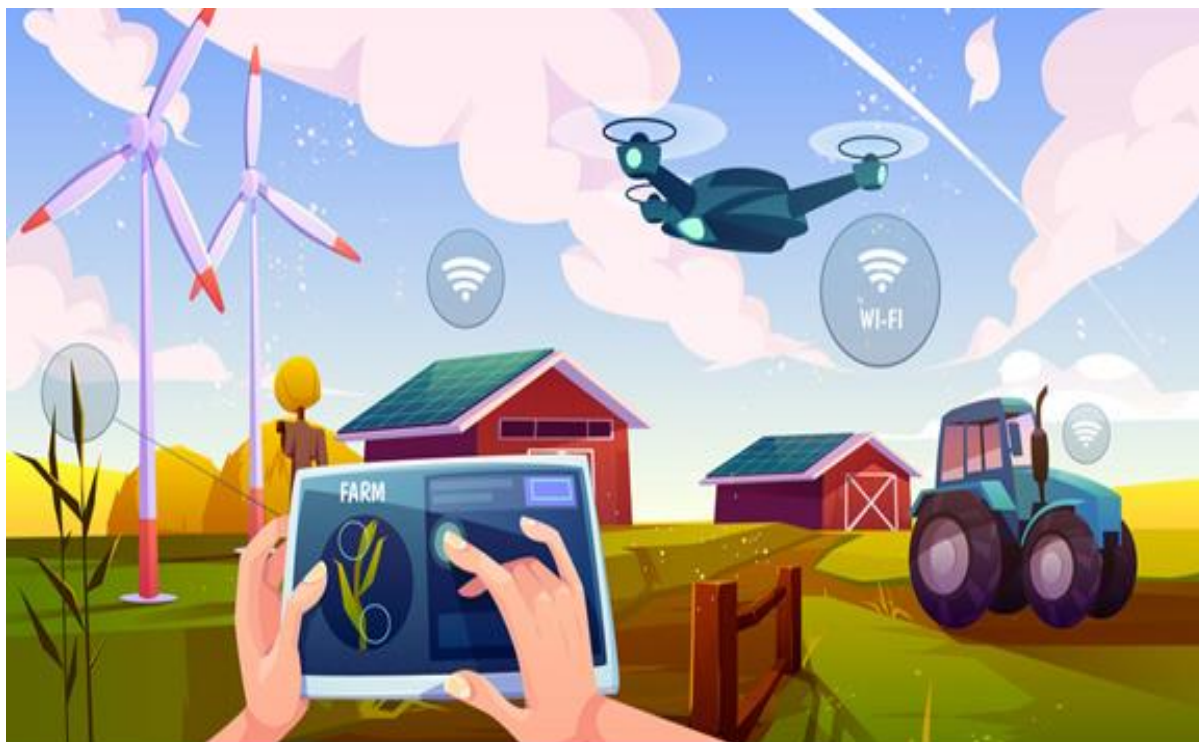

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

МАТЕРІАЛИ
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих вчених з нагоди Дня науки
«СУЧАСНА НАУКА: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

19 травня 2021 р.
м. Херсон

УДК 001:63(06)

Редакційна колегія:

Відповідальні за випуск: голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, Херсонського державного аграрно-економічного університету **Марія НІКІТЕНКО**; заступник голови Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Херсонського державного аграрно-економічного університету **Владислав КРИВИЙ**.

За редакцією

*доктора сільськогосподарських наук, професора,
проректора з наукової роботи та міжнародної діяльності
Херсонського державного аграрно-економічного університету*
О.В. АБЕРЧЕВА

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених з нагоди Дня науки, 19 травня 2021р. - Херсон, - С. 225.

У матеріалах конференції висвітлено сучасні науково-практичні технології та досягнення агрономічних, економічних, природничих, екологічних, іхтіологічних, технологічних, ветеринарних наук. Для здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

Дякуємо закладам вищої освіти які прийняли участь у конференції:

*Одеський державний аграрний університет,
Інститут зрошувального землеробства НААН України,
Київський національний університет технологій та дизайну,
Херсонський національний технічний університет,
Національний університет водного господарства та природокористування (м. Рівне),
Херсонська філія Державна установа "Інститут охорони ґрунтів України",
Асканійська Державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошувального
землеробства НААН (с. Тавричанка, Україна).*

*Автор несе повну відповідальність за викладений матеріал у збірнику матеріалів тез конференції.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

- КИРИЛОВ Ю.Є.** - ректор Херсонського державного аграрно-економічного університету, д-р. екон. наук, професор, голова програмно-організаційного комітету;
- ГРАНОВСЬКА В.Г.** - перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи Херсонського державного аграрно-економічного університету, д-р екон. наук, професор.
- АВЕРЧЕВ О.В.** - проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Херсонського державного аграрно-економічного університету, д-р. с.-г. наук., професор;
- НІКІТЕНКО М.П.** - голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Херсонського державного аграрно-економічного університету;
- КРИВИЙ В.В.** - заступник голови Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Херсонського державного аграрно-економічного університету.

Програма конференції:

КЕЙС 1. Сучасні агротехнології в рослинництві, овочівництві та садівництві.

КЕЙС 2. Перспективні технології у ветеринарії, виробництві і переробці продукції тваринництва та аквакультури.

КЕЙС 3. Тенденції раціонального природокористування та збереження земельних ресурсів.

КЕЙС 4. Сучасні досягнення інженерних наук у будівництві та електрифікації виробничих підприємств

КЕЙС 5. Тенденції розвитку харчового виробництва та індустрії готельно-ресторанної справи.

КЕЙС 6. Розвиток підприємництва, менеджменту та ІТ-технологій в аграрному виробництві.

Дробіт О. С. <i>Інститут зрошуваного землеробства НААН, м. Херсон</i> Наукове обґрунтування впливу бобових культур на еколого-меліоративний та фітосанітарний стан ґрунтів за зрошення	41
Заїкін Р.Ю., Берднікова О.Г. <i>Херсонський державний аграрно-економічний університет</i> Підбір сортового складу за вирощування пшениці озимої в умовах Південного Степу	44
Йосипенко І. В., Аверчев О. В. <i>Херсонський державний аграрно-економічний університет</i> Вирощування гречки в Україні	48
Карпенко С. Л., Рудакова Г. В. <i>Херсонський національний технічний університет</i> Моделювання роботи насосного обладнання закритої зрошувальної системи	50
Ковшак Т. С., Аверчев О. В. <i>Херсонський державний аграрно-економічний університет</i> Порівняльна продуктивність сортів гороху зимуючого та ярого в умовах півдня України	53
Кучерак Е. М., Берднікова О. Г. <i>Херсонський державний аграрно-економічний університет</i> Вплив сортового складу на продуктивність сортового складу пшениці озимої (еліта) в умовах півдня України	56
Мелешко І. О., Сидякіна О. В. <i>Херсонський державний аграрно-економічний університет</i> Сучасний сортимент гібридів кукурудзи на зерно на українському ринку	59
Нікітенко М. П., Аверчев О. В. <i>Херсонський державний аграрно-економічний університет</i> Огляд формування різновидів проса в залежності від кліматичних особливостей регіону	63
Омелянова В. Ю. <i>Херсонський державний аграрно-економічний університет</i> Особливості використання різновидів соняшника декоративного в сучасному садівництві	66
Павленко С. Г., Сидякіна О. В. <i>Херсонський державний аграрно-економічний університет</i> Значення мікродобрив у формуванні врожайності та якості насіння соняшнику	69
Руденко А. В., Шепель А. В. <i>Херсонський державний аграрно-економічний університет</i> Вплив строків посіву на урожайність гороху зимуючого в зрошуваних умовах південного степу України	72
Стеценко І. І., Марковська О. Є. <i>Херсонський державний аграрно-економічний університет</i>	74

жовтня. Для більш об'єктивної оцінки впливу строків посіву культури польовий дослід за вищезгаданої схемою, разом з посівом післяжнивного проса, продовжений у поточному (2020-2021 рр.) сільськогосподарському році.

Список літератури

1. Купченко А. Частка гороху в структурі посівних площ під бобовими. Режим доступу: URL: <https://superagronom.com/news/11106-chastka-gorohu-v-strukturі-posivnih-plosch-pid-bobovimi-v-ukrayini-syagaye-76>
2. Карабанов І. Тонкощі вирощування озимого гороху. Режим доступу: URL: <https://www.agronom.com.ua/igor-karabanov-vlasnyk-tov-nvk-rostok-kiv/>

УДК: 582.94.631.5

І. І. СТЕЦЕНКО

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

О. Є. МАРКОВСЬКА

*доктор сільськогосподарських наук, науковий керівник
Херсонський державний аграрно-економічний університет*

ВЕГЕТАТИВНЕ РОЗМНОЖЕННЯ LAVANDULA HYBRIDA REV.

Актуальність. Вегетативне розмноження - це тип нестатевого розмноження, характерний тільки для рослин, при якому з частини материнського організму утворюються ідентичні за спадковими ознаками нові особини. Цей тип розмноження ґрунтується на тотипотентності клітин та здатності до регенерації, в основі якої лежать дедиференціація та відновлення мітотичної активності клітин. У вищих рослин в основі вегетативного розмноження лежить здатність до регенерації. Розділяють природне неспеціалізоване та спеціалізоване вегетативне розмноження. Природне неспеціалізоване вегетативне розмноження відбувається у результаті розпаду материнської форми на дві або більше дочірніх внаслідок перегнивання протонеми або талому (у мохоподібних), руйнування старих ділянок надземно-повзучих пагонів (у плауна, голонасінних і квіткових рослин) та неспеціалізованих епігеогенних кореневищ (у папоротей і квіткових рослин). Спеціалізоване вегетативне розмноження у вищих рослин відбувається за допомогою спеціалізованих клітин чи спеціальних вегетативних органів (надземних пагонів, бульб, цибулин, кореневих паростків, кореневищ тощо).

Основна частина. Вегетативне розмноження за допомогою вегетативних органів широко використовують у рослинництві, зокрема у садівництві, овочівництві та квітникарстві. Для багатьох культурних рослин вегетативне розмноження – це єдиний шлях збереження цінних сортових ознак і властивостей. Однак, при вегетативному розмноженні потомству передаються також і негативні риси та хвороби материнського організму. Тому багаторазове вегетативне розмноження може призвести до виродження рослини. У садівництві застосовують штучне вегетативне розмноження: укорінення живців та щеплення [1].

Саме за допомогою живцювання розмножується така перспективна рослина для вирощування на Півдні України як лавандин (*Lavandula hybrida* Rev.), яка є міжвидовим гібридом, отриманим у результаті природного або штучного схрещування лаванди вузьколистої (*L. angustifolia* Mill.) і лаванди широколистої (*L. latifolia* Medic.). Роботяговим В.Д. була розроблена класифікація міжвидових гібридів лаванди, згідно якої лише неповні тетраплоїдні гібриди типу лаванди вузьколистої ($2n = 4x = AAL = 96$ хромосом) та неповні аллотетраплоїдні гібриди типу лаванди широколистої ($2n = 4x = ALLL = 96$ хромосом) являються частково фертильними, всі інші гібриди є стерильними. Тому лавандин не утворює насіння (за винятком тетраплоїдних гібридів), через що його розмноження відбувається виключно вегетативним способом – живцями напівздерв'янілих пагонів.

Вегетативне розмноження посадкового матеріалу *Lavandula hybrida* Rev. сорту Іній для проведення дисертаційного дослідження «Продуктивність *Lavandula hybrida* Rev. за різних систем удобрення та умов зволоження темно-каштанового ґрунту Півдня України» здійснювалось сумісно із науковцями сектору мобілізації рослинних ресурсів відділу селекції Інституту рису НААН України з наступною його висадкою на дослідних ділянках ПП «Криниця», які розташовані у с. Інгулець Херсонської області (46°48'12.2"N 32°50'37.5"E). Оригіном сорту Іній являється Інституту рису НААН України, його виявлено з біотипу №10511 у 2011 році та поліпшено шляхом індивідуального багаторазового відбору (рис. 1). Цей сорт є диплоїдним ($2n = 48$), тому здатен розмножуватись тільки вегетативно, насіння не зав'язує. Кущ сорту Іній формується великим, проте має компактну форму (висота 110 см, діаметр 90 см). Сорт Іній відноситься до середньостиглих, тривалість цвітіння складає 30 днів. У середньому урожайність надземної маси становить 11,4 т/га, масова частка ефірної олії – 1,8% від свіжозібраної сировини, збір ефірної олії складає 205 кг/га. Основним компонентом ефірної олії є ліналоол 58% та ліналілацетат 11%. Сорт Іній окрім використання у парфумерно-косметичній промисловості, через свої зовнішні характеристики, а саме: широку листкову пластинку та біле забарвлення квітки, можна застосовувати у сучасному ландшафтному дизайні як декоративну багаторічну рослину [2, 3].

Рис.1 - *Lavandula hybrida* Rev. сорт Іній

Розмноження посадкового матеріалу сорту Іній здійснювалось живцями. Заготівлю живців проводять ранньою весною (березень-квітень) і восени (вересень-жовтень) з молодих 3–5 річних маточних рослин, які відразу ж висаджуються в холодних парниках або відкритих грядках. Під час проведення досліджень живцювання здійснювалось наприкінці березня.

Перед висаджуванням живців ґрунт інтенсивно поливають, ґрунт глибоко (на 20-25 см) перекопують і удобрюють перегноем, поверхню ретельно вирівнюють. З метою профілактики та захисту від шкідників і хвороб необхідно проводити дезінфекцію парників, рекомендовано обприскування 3%-им розчином карбатуону за 20-30 днів до висадки живців.

Кращими характеристиками для вкорінення володіють пагони 5 і 6 порядків, взяті біля основи пагона. Під час заготівлі живців зрізали верхівку маточних рослин на висоті 20-25 см від кореневої шийки і відразу проводили живцювання. Живці заготовлювали завдовжки 10-15 см, таким чином, щоб вони мали не менше трьох бруньок, кінець кожного живця формували під брунькою.

Посадку живців починали з розмітки ґрунтової суміші, формуючи борозенки, у які заглиблювали живці на 7-10 см і ретельно поливали. Площа живлення для живців лавандину склала 5×5 см. Живці потребують затінення.

Догляд за живцями складався з регулярного поливу, який проводили в міру висихання ґрунту. Впродовж вегетаційного періоду рослини 5-6 разів підрізали, в основному, їх генеративну частину, що надавало можливості краще

розвиватися вегетативним органам, а також кореневій системі. Крім того, проводили прополювання і 3 підживлення аміачною селітрою [2, 4].

У розсаднику ефіроолійних культур відділу селекції Інституту рису НААН, а також колекційних насадженнях рослин ДП ДГ «Новокаховське» Інституту рису станом на 15 червня 2020 року приживлюваність живців лавандину сорту Іній склала у середньому 80-82%, а на 25 вересня 2020 року цей показник зменшився до 70-73%. Несприятливі погодні умови весняно-літнього періоду вегетації 2020 року стали причиною зменшення відсотку приживлюваності рослин *Lavandula hybrida* Rev. (рис.2).

Рис. 2 - Приживлюваність живців лавандину сорту Іній

Викопування і сортування саджанців проводили у жовтні з наступним їх сортуванням на перший, другий клас і нестандартні. До першого класу відносили добре розвинені, неушкоджені саджанці. Вони мали діаметр і довжину кореневої системи не менше 12 см, діаметр надземної частини 8 см і висоту 12 см. Саджанці, що не відповідали вимогам першого і другого класів, відносили до нестандартних і залишали на дорощування (рис.3).

Кращим терміном для висаджування розсадного матеріалу лавандину на постійне місце в умовах Херсонської області є жовтень-листопад, у нашому досліді – третя декада жовтня. На момент відновлення вегетації у 2021 році зимостійкість лавандину склала 87%.

Рис. 3 - Розсадний матеріал *Lavandula hybrida* Rev. сорт Іній

Висновки. Перспективна ефіроолійна та декоративна культура для вирощування на Півдні України – лавандин (*Lavandula hybrida* Rev.) розмножується вегетативно шляхом живцювання напівздерев'янілих пагонів (виняток становлять тетраплоїдні гібриди). Вегетативне розмноження здійснювалось для одержання посадкового матеріалу *Lavandula hybrida* Rev. сорту Іній.

Список літератури

1. Хомляк М. М. Вегетативне розмноження. Енциклопедія Сучасної України: електрон. версія. Київ, 2005. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=32604 (дата звернення: 10.05.2021).
2. Свиденко Л.В., Глущенко Л.А. Лавандин (*Lavandula hybrida* Reverenon). Біологія, біохімія, агротехніка та особливості вирощування в умовах Херсонської області: методичні рекомендації. Скадовськ, 2018. 32 с.
3. Марковська О.Є., Свиденко Л.В., Стеценко І.І. Порівняльна оцінка морфометричних показників і господарсько цінних ознак *lavandula angustifolia* Mill. та *lavandula hybrida* Rev. Scientific Horizons. 02 (87), С. 24–31. doi: 10.33249/2663-2144-2020-87-02-24-31. УДК 632.9:633.11
4. Свиденко Л. В., Марковська О. Є., Стеценко І. І. Особливості вирощування розсадного матеріалу лавандину на Півдні України. Актуальні аспекти розвитку науки і освіти : зб. матер. I Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 13-14 квіт. 2021 р. Одеса, 2021. С. 323–325. URL: <http://dspace.ksau.kherson.ua/bitstream/handle/123456789/6087/1620242026728072-сторінки-1-2%2c323-326.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.